

МОСТ МЕЖДУ ДВА БЛИЗКИ ЕЗИКА

Българско-словенски разговорник. Slovensko-bolgarski priročnik.

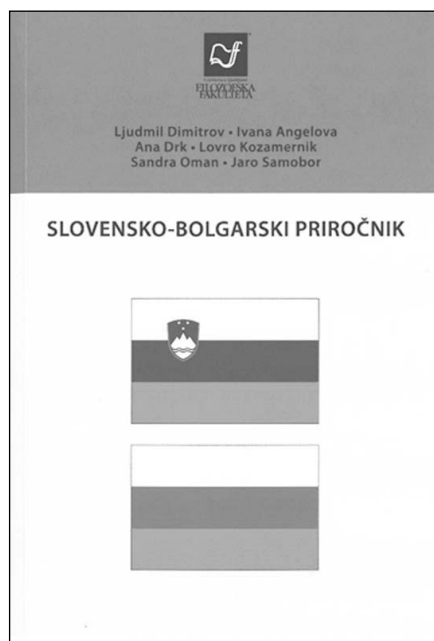
Ljubljana, Znanstvena založba 2010, 400 str. Автори: Людмил Димитров, Ивана Ангелова, Ана Дърк, Лоуро Козамерник, Сандра Оман, Яро Самобор.

Рецензенти: проф. д-р Намита Субиото (Люблянски университет), проф. д.ф.н. Татяна Славова (Софийски университет „Св. Климент Охридски“)

Татяна Славова
Софийски университет

След излизането на двутомната „Антология на българската литература“ нейният автор д-р Людмил Димитров – авторитетен университетски преподавател и изследовател, представя нов амбициозен проект – Българско-словенски и словенско-български разговорник. Необходимостта от подобно издание отдавна е назряла, доколкото в културното ни пространство съществуват различни българско-славянски разговорници, но не и българско-словенски и словенско-български. Затова отпечатването на разговорника е факт с огромно значение за развитието на контактите между двата езика.

Разговорникът, съставен от Людмил Димитров и колектив, започва (с. 6 – 13) с най-необходимите сведения за България (на словенски език) и за Словения (на български език). Освен традиционната информация (площ, население, карта, герб, знаме, химн, форма на управление, съседни държави, вероизповедания, столица, национална валута, национални празници, по-големи градове и областни центрове) техните визитки включват данни и за членството на двете страни в Европейския съюз, лого и интернет-домейн, телефонен код и часови

пояс по Гринуич, баркод на търговските продукти, популярни лични имена и други актуални подробности за двете държави.

Следва информация за словенския, респективно за българския език (с. 14 – 28) с параметри за тяхната история, азбучните системи и съвременната им транслитерация, фонетиката, морфологията и синтаксиса, препоръчителна литература и линкове към различни образователни електронни сайтове. Разделът *За словенския език* (автор А. Дърк) представя неговите основни характеристики, като акцентира върху специфични езикови особености, различаващи го от българския език, например наличието на двойствено число, употребата на шест падежа в няколко склонения при съществителните и прилагателните, липсата на имперфект и др. Аналогично разделът *O bolgarskem jeziku* (автор Л. Димитров) запознава читателя с историята и съвременното състояние на българския език – език на кръстопът и иновации в семейството на славянските езици. В ограничения обем д-р Димитров събира максимум информация, изложена професионално, но и достъпно за широката публика. Вниманието му е съсредоточено предимно върху онези езикови явления, които отличават нашия език от останалите славянски езици, в това число и от словенския. В традиционните разговорници подобни уводи по принцип липсват и вместо тях най-често се поместват само кратки лингвистични бележки. Представянето на българската езикова история, азбука, фонетика и морфосинтаксис, направено с впечатляваща филологическа вещина, е в духа на практическото предназначение на разговорника. Затова са подчертани онези съвременни реалности в езика ни, които логично препращат към сравнение със словенския език. От една страна, д-р Димитров откроява най-типичните фонетични и морфосинтактични особености на българския език, а от друга страна, обръща специално внимание и на езиковите изключения, които в най-голяма степен затрудняват изучаващите го като чужд. Уместно подобрите примери и нагледно представената информация в табличен вид несъмнено ще улеснят усвояването на граматическите правила. Така разделът *O bolgarskem jeziku* придобива характер на кратка, но изключително съдържателна езиковедска студия. Всъщност и двата увода в историята и граматиката на словенския, респективно на българския език, превръщат разговорника в своеобразен учебник за начинаещи в изучаването на двата езика.

Над 15 000 са включените в него думи, фрази и изрази, групирани тематично в още 9 самостоятелни глави с множество теми и „модели“ от разговорния език (с. 31 – 197): *Общи думи и изрази* (визитка, поздрав и честитки, държави, континенти, годишни времена, астрономическо и метеорологично време, мерки и цветове, числителни); *Комуникации* (поща, транспорт, телефон, медии, интернет); *Банка* (по-големите банки в България/Словения); *Здраве* (човешко тяло, характер, лекар, зъболекар, аптека); *Храна и покупки* (магазини, храна, облекло, обувки, козметика, електрически уреди); *Туризм и услуги*

(летен и зимен отдых, ресторант); *Култура* (театър, опера и балет, концерт, кино, изложба, музей, книжарница, фестивали, цирк); *Спорт* (футбол, баскетбол, волейбол, тенис, плуване, гимнастика, хокей, ски); *Работа, професия, образование* (работни и образователни области, средни и полувисши училища, факултети). Изборът на темите покрива както най-често срещаните житейски ситуации, така и най-необходимите предварителни познания, които трябва да има един българин в Словения или един словенец в България. Така разговорникът придобива функциите и на тематичен речник с практическа насоченост. Много полезно е решението винаги след българската/словенската дума, фраза или израз, преведена на другия език, да се дава и условна право-говорна транскрипция със съответните ударения. В синхрон с модерните съвременни едиторски практики и тук лексикалният материал е структуриран в два огледални варианта (словенско-български и българско-словенски), което прави разговорника лесен и удобен за ползване.

Съавтори на Людмил Димитров са словенските студенти от лектората по български език, литература и култура Ана Дърк, Ивана Ангелова, Сандра Оман, Лоуро Козамерник и Яро Самобор. Участието им в изготвянето на разговорника е потвърждение за отличната работа на Димитров като лектор в Люблянския университет.

Не се съмнявам, че рецензията тук първи по рода си *Българско-словенски разговорник. Slovensko-bolgarski priročnik* ще допринесе за по-бързото развитие на българско-словенските и словенско-българските културни връзки. С полезната всеобхватна информация и нейното практическо структуриране той ще подтикне българите да се заинтересуват от словенския език, а словенците – от българския, и така взаимно да открият достойнствата на двата славянски езика. Разговорникът ще способства двата народа да се опознаят по-добре, независимо от разликите в техните азбуки (латиница и кирилица), граматичен езиков строй (синтетичен и аналитичен), както и независимо от 930 километра, разделящи София и Любляна.

A BRIDGE BETWEEN TWO SIMILAR LANGUAGES

✉ **Prof. Dr. Tatiana Slavova,**
Faculty of Slavic Studies
University of Sofia,
15, Tzar Osvoboditel Blvd.,
Sofia, Bulgaria
E-mail: tanya@slav.uni-sofia.bg